

Búgócsiga

JOLSVAI ANDRÁS

– Képzeld, mit álmodtam! Hogy a régi lakásban ülök a nagyszoba közepén, a perzsaszőnyeg felhajtva – tudod, az a kék, ami aztán a Garibaldi utcai lakásban is velünk volt –, és elmélyülten játszom egy búgócsigával.

Amikor felébredtem, még hallottam a hangját. Szerezz nekem egy olyat, kérlek.

– Rendben, megpróbálom.

Amióta hazajött, *Micsnek* ez volt az első kérése *Méterfyhez*. Pedig annak, hogy megérkezett, már vagy öt hónapja. Hiába próbálkozott a férfi, hiába kérdezte újra meg újra, mire vágyik, mit vigyen be neki, mit szeretne, Mics mindig elhárította. „Megvan mindenem, ami kell”, mondta.

Mics és Méterfy valaha egy pár voltak. Férj és feleség. Micset akkoriban Méterfy-nének hívták hivatalosan. *Méterfy Edéné Babos Jolán*. A Mics, az csak egy becenév, Méterfy ragasztotta rá a gimnáziumban, mielőtt járni kezdtek volna, a micsoda csaj sajátos rövidítéseként. A Mics tehát eleve egy becéző forma volt, de Méterfy még ezt is tudta fokozni, közös életük felhőtlen szakaszában. Micsi, Micsike, Micskó, és ezek birtokos változata mind-mind létezett. Istenem, de régen volt.

Egyetem után házasodtak össze. Először Micséknél laktak, a fasorban, ott, ahol az asszony utolsó álma játszódott, aztán béreltek egy lakást a Garibaldi utcában. Szépen éltek, sok mindenben nagyon passzoltak egymáshoz, csak két dologban nem értettek egyet: abban, hogy hány gyerekük legyen, és abban, hogy hol éljék le jövő életüket. Mics sok gyereket akart, Méterfy keveset (konkrétan nullát), Mics Pesten akart élni, Méterfy külföldön. (Édentől nyugatra.)

Aztán minden másképpen alakult. A hetvenes évek végén jártunk, Méterfy megmondta Micsnek, nem vár tovább, az első lehetséges alkalommal disszidál, akár vele tart az asszony, akár nem. Mics nemet mondott. Egy szép, gyertyafényes vacsora mellett elköszöntek egymástól, és elváltak. Méterfy befizetett egy háromnapos bécsi útra, aztán búcsút mondott a barátainak, és eladta a könyveit egy antikváriusnak. Talán azt nem kellett volna. A könyvembert a belügy rövid pórázon tartotta (tiltott műveket találtak a raktárában – biztosra men-

tek, ők tették oda őket), jelentenie kellett a házi könyvtárfelszámolásokat, ezt tette most is, és Méterfy nem kapott útlevelet. Mics viszont, néhány év múlva, igen. Akkor már nemzetközi szinten is jegyezték mint tehetséges fiatal szociológust, a társadalmi rétegződés kutatóját. Meghívták egy nagyszabású kongresszusra Madridba, és még ott felajánlottak neki egy New York-i ösztöndíjat. Mics igent mondott. Szép karriert futott be aztán, tanszékvezető lett a Californián, könyveit sok-sok nyelvre (kilencven után még magyarra is) lefordították, de a tudósi karrierért nagy árat kellett fizetnie. Sosem ment (újra) férjhez – a férfiak nem szeretik a túl okos nőket –, és gyereke se lett. Méterfy itthon maradt, tanári állást vállalt egy középiskolában, ott elvette az egyik kolléganőjét, annak már volt két gyereke, ahhoz jött kettő közös, mintegy magától. Húsz év után ennek is válás lett a vége, a gyerekek felnőttek, a két kisebb külföldön él, Méterfy öreg korára egyedül maradt.

Évtizedeken át nem is hallottak egymásról.

Néhány hónapja aztán Mics felhívta a férfit. Méterfy azonnal megismerte a hangját, még mielőtt azt mondta volna, *Edu*, az ő sajátos, elnyújtott hangján. Senki soha nem hívta így Méterfyt Micsen kívül.

– Hát te?

– Hazajöttem meghalni. Meglátogathatsz, ha akarsz.

Elegáns budai otthonba költözött a Mics, olyanba, amelynek hospice szolgáltatása is volt. Olyanba, ahonnan az embert, ha elég pénze van, zökkenőmentesen átkormányozzák az örökletbe.

– Fél év – mondta az asszony, amikor Méterfy először meglátogatta. – Nyolc hónap, maximum.

– Nem lehetne valamit...?

– Nem lehet. És szerintem erről ne is beszéljünk többet.

Pedig Mics nem látszott betegnek. Őrizte régi alakját, a lába most is formás, jó, a ráncok az arcán meg a kezén elárulták a korát, és volt benne valami lebegős, valami éteri, ami a hajdani Micsre igazán nem volt jellemző: dinamikus lénye egy percre sem tudott megpihenni.

Beszéltek hát mindenféléről, kivéve Mics betegségét. Elmesélték egymásnak az elmúlt évtizedeket, sikereket, kudarcokat, hétköznapi dolgokat. Fényképeket mutogattak, magyaráztak, Mics egy napon elővette az egyik nemrégiben megjelent könyvét, és dedikálta a férfinak. „Férjemnek, Edu-nak, a régi szeretettel.” Méterfy hazafelé a buszon elsírta magát.

Méterfy eleinte vitt ezt-azt, naranccsot, banánt, csokoládét, virágot, de Mics ráparancsolt, hagyja ezt abba, nem akarja, hogy beteglátogatásnak látszódjék a találkozásuk, különben sincs semmire szüksége, mindent megkap az otthonban. Méterfy egy darabig próbálkozott még, de aztán tudomásul vette a tiltást.

Az elmúlt, külön töltött évtizedek után következett a közös múlt felidézése. A gimnázium, az egyetem, az Andrássy út meg a Garibaldi utca. Fényképek kerültek elő – furcsa, de Mics őrzött meg többet –, hol is volt ez a kirándulás, a Börzsönyben vagy a Pilisben, emlékszel erre a piros szoknyámra, hát hogyan emlékeznék, drágám, és te emlékszel, hogy mit viseltél

alatta a huszonötödik születésnapomon, persze, magamat, aztán felidéztek a folytatást is, a kis budai étterem mosdójában, pedig nem is volt koedukált.

Aztán meséltek egymásnak a gyermekkorukról. A találkozásuk előtti időkről. Amikor összekerültek, fiatalok voltak, és előre néztek. Most meg már csak hátra. Mics egy tavaszi délutánon a babáiról mesélt, az alvóbabáról meg a négerbabáról, utóbbit, ma már kideríthetetlen okokból, *Böskének* hívta.

Azon az éjszakán álmodott a bűgöcsigáról.

Méterfy örült, hogy végre feladatot kap, bement az első játékboltba, de az eladó széttárta a kezét: hová gondol, uram, bűgöcsiga a mai gyerekeknek, ebben a digitális világban? Felkeresett aztán egy-két retróboltot is, volt ott minden, ólomkatona meg lendkeres autó, mely a sofőr fejét megnyomva indult el, eredeti kinevetavégén meg autós kártya, de bűgöcsiga, az nem volt.

– Nézzen be a jövő héten! – mondta a tulaj végül.

Méterfy benézett.

Egy világító, műanyag bűgöcsigát nyomtak a kezébe. Forgás közben a Für Elise-t játszotta.

– Utángyártott, kínai – magyarázták a helyiek.

Méterfy feliratkozott az egyik közösségi oldalra, s bejelentette igényét egy eredeti bűgöcsigára. Pénz nem számít.

Két hét múlva valaki jelentkezett. Pilisszántón lakott, és azt állította, neki van egy hatvanas évekből származó bűgöcsigája, eredeti formában. Ötezeret kért érte.

Méterfy egészen lázba jött. Aznap megígérte Micsnek, hogy rövidesen megérkezik a csigával. Mics hálásan mosolygott rá.

– Meggondoltam – fogadta a pilisszántói ember. – Gyerekkori emlék, mégsem eladó.

– Szólhatott volna.

– Épp most gondoltam meg, amikor érkezett.

Méterfy restelkedett, hogy üres kézzel állít be Micshez, de az asszony megnyugtatta.

– Van még időnk, szívem.

Valaki a Vaterát javasolta Méterfynek, ott talált is eladásra kínált bűgöcsigát, Szolnokon. Másnap leutazott, a játék tényleg eladó volt, tényleg eredeti volt, forgott, ahogy kellett, csak épp nem bűgött.

– Szelel, azért – magyarázta a hirdető –, de talán meg lehet javítani. Az állagromlást beszámítottam az árba.

Mics másnap felhívta, hogy átszállították a „pihenő részlegbe”, nem akarja, hogy ott meglátogassa, mostantól, amíg lehet, beszéljenek telefonon.

– És mi lesz a bűgöcsigával?

– Hát megvan?

– Nemsokára.

– Pörgesd majd meg, és tedd mellé a kagylót!

Méterfy másnap felkeresett egy énektanárt.

– Mit akar megtanulni?

– A bűgöcsiga hangját.

Az énektanár nem hívott orvost, nem hívott rendőrt, még csak meg sem kérdezte, mi végre, hanem azt mondta, némi gondolkodás után.

– *Kurtág*.

– Pardon?

– Kurtág. Neki van egy kis darabja, melyben a bűgöcsiga is szerepel.

Meg is kereste legott az interneten. Meghallgatták egyszer, kétszer, háromszor, aztán az énektanár megadta a hangot, ámoll, mondta még, és előbűgött. Méterfy megpróbálta utánozni.

– Lesz ebből énekes halott – mondta a tanár az óra végén. Méterfynek megremegett az arcizma.

A harmadik óra után úgy találták, Méterfy megfelelően tudja utánozni a bűgöcsiga hangját.

– Alszik – mondta egy ápoló Méterfynek, amikor felhívta Mics számát.

– Keltse fel.

– Nemigen volna mód rá.

Hallgattak egy sort.

– Akkor... akkor csak tegye oda a hallgatót a füléhez, jó?!

– Jó – mondta az ápoló.

Méterfy várt egy kicsit, aztán belekezdett. Bűgött, ahogy a torkán kifért. Bűgött, ahogy csak bírt. Bűgött, akár egy bűgöcsiga. Bűgött, ahogy Mics szerette volna. ❀